

DEŽELO

glasilo KPI za slovensko narodno manjšino

ŠTUDIJSKA KNJIŽNICA
VIA GEPPA 9
TS 312

Predlogi KPI za program Furlanije-Julijske krajine

Na 2., 3. in 4. strani objavljamo predloge KPI za program Furlanije-Julijske krajine. Vabimo vas, da razpravljate o teh predlogih. Nasvete, pripombe in kritike pošljite tajništvu deželnega komiteja KPI v Trstu - ul. Capitolina 3 - ali pa pokrajinskim federacijam, odnosno krajevnim sekcijam KPI. Svobodna izmenjava mnenj naj pomaga sestaviti formulacije ciljev, ki bodo najbolje odgovarjale interesom ljudstva naše dežele. Na ta način naj pride do izdelave skupnega programa vseh regionalističnih sil, ki jim je pri srcu vsestranski razvoj in napredek nove dežele.

KPI se dosledno zavzema za resnično enakopravnost Slovencev

Kmalu potečeta dve desetletji, ko so italijanske ljudske množice začele bitko za ustavo. Pripadniki slovenske manjšine so se v njej angažirali z dvojnimi smotrom, in sicer, da bi si, poleg splošnih državljanov pravic, določili v ustavi, zagotovili tudi one v zvezi z njihovim posebnim položajem ter potrebami, o čimer je v osnovnem državnem zakonu prav tako govora.

Ali je bil v tem pogledu zabeležen kak uspeh? Odgovor ne more biti kot negativen, ker pač na osnovi ustavnih obveznosti sploh ni bilo ničesar rešenega, pravtako pa tudi ne, razen pomanjkljivega in krivičnega zakona o šolstvu, na osnovi določil iz Londonskega sporazuma. Zanimiv pa je bil hkrati tudi odnos, ki so ga vlada in oblasti kazale do vprašanja samega, odnos popolne brezbrčnosti nekoga, ki želi stvari nategovati do neskončnosti, češ, enkrat se boste le utrudili, vtem pa se lahko tudi marsikaj spremeni.

Tisočkrat smo že o tem pisali ter iznesli svoje zahteve, pri čemer se prejkone resda ponavljamo in ničesar novega ne povejmo prav zaradi tega, ker je vse ostalo pri starem, na žalost, kljub ustavi, kljub mednarodnim podpisom, kljub obljubam in dobrim sosedskim odnosom itd., itd.

Ustanovitev dežele predstavlja ustavno obveznost

Toda stvari vendarle ne stojijo, se premikajo, procesi družbenega in političnega razvoja ne potekajo v smeri, kot bi bilo po željah tistih sil, ki jim je poleg drugih demokratičnih zahtev kot trn v očesu tudi zahteva po nacionalni enakopravnosti ter izpolnitvi ustavno zagotovljenih posebnih pravic v Italiji živeče slovenske etnične skupnosti.

Tako je pred kratkim bila ustanovljena dežela Furlanija-Julijska krajina, dežela, ki predstavlja ustavno obveznost in ji je bil, zraven drugega, prav zaradi prisotnosti slovenske etnične skupnosti tudi priznan položaj dežele s posebnim statutom. Torej se stvari resnično pomikajo naprej, počasi in s številnimi težkočami, vendar vloženi napor, za uveljavitev in valorizacijo ustave, za neko bolj demokratično in ljudsko podobo družbenih odnosov in ustanov ne ostajajo brez uspeha. Toda, prav gotovo ne gre vladni Krščanski demokraciji pripisovati zaslugo, da je tudi ta dežela bila končno ustanovljena, prej nasprotno: če jo imamo šele danes in ne že pet, šest in tudi več let tega, je to predvsem njena krivda, saj je bila

vendar na vladi, imela je vso oblast, lahko bi bila rešila to vprašanje mnogo prej, če bi bila le hotela, toda ga v resnici ni hotela rešiti, ker pač to ni bilo v interesu onih, ki so ji že od prvih dni nasprotovali. Ustanovljena pa je bila in s tem je bil tudi uresničen eden od členov ustave zaradi nenehnega dolgotrajnega in požrtvovalnega boja, ki so ga za dosego tega namena na vseh ravneh, v vseh ustreznih organih in ustanovah ter s pomočjo vseh razpoložljivih političnih instrumentov vodile napredne, levo usmerjene politične sile, predvsem Komunistična partija. Tega nihče ne more zanikati, a vloga in delo partije, da bi nova dežela čimprej bila izpolnjena tudi z neko bolj živo ustvarjalno in ustvarjajočo demokratično vsebino, se bosta zdaj z nezmanjšano učinkovitostjo nadaljevala.

Za stvarnejšo rešitev naših problemov

Instrument dežele, poleg tega, da že sam po sebi nedvomno predstavlja uveljavitev določene naprednejše in bolj demokratične oblike upravno-politične razdelitve države, pa nam pripadnikom slovenske narodne manjšine vrhu tega ustvarja tudi priložnost in možnost za neko neposrednejšo obravnavanje in stvarnejšo vrednotenje naših posebnih vprašanj in potreb, a obenem omogoča, oziroma, ob primernih političnih pogojih, približuje njihovo pravično ustrezno rešitev. Seveda ne avtomatično, temveč, kot smo poudarili, ob primernih političnih pogojih, ki brzkone še neobstajajo, pa se bo treba prav zato zanje boriti ter jih ustvariti. Komunistični predstavniki v bodočem deželnem svetu bodo to smatrali za eno svojih prvih in najvažnejših nalog. Zakaj člen deželnega statuta, ki govori o manjšini, je vse preveč lakonski, je vse premalo obvezujoč, meglen in neotipljiv, da bi ga tiste politične sile, ki so se doslej izkazale kot največje nasprotnice tako ostvaritve dežele kot uveljavitve manjšinskih pravic, ne skušale, kakor so že storile s podobnim členom ustave, tudi v tem primeru na podoben način izkoristiti.

Za nemoten razvoj slovenske skupnosti

Predstavniki KPI so se že ob priliki, ko se je deželni statut šele sestavljal, potegovali, da bi bili člani, nanašajoči se na pravice in položaj manjšine, izpolnjeni z neko bolj demokratično in konkretno vsebino, ob natančni določitvi obveznosti, ki bi jih dežela imela sprejeti v odnosu do manjšine, njenih zahtev in potreb.

Zdaj se bo treba boriti za izpolnitev člena 3, in sicer tako, da se na osnovi njegove sumljivo široke »načelne« vsebine čimprej nadrobno izdelajo ustrezni predpisi, potrebni, da bi se moglo v praksi uveljaviti vse, kar je manj-

di obstoj in razvoj neke manjšine, v kolikor sta oba predvsem odvisna od določene idealne zavesti ter občutka pripadnosti k neki etnični skupnosti, če se ta zavest in občutek spričo gospodarske nemoči in neznatnosti ta-

primeru niso mogli računati, če so neprikrito izpovedovali svojo narodno pripadnost. Samo tako je moč uspešno reševati to delikatno vprašanje, brž ko se nekdo sklicuje na demokracijo, v nasprotnem primeru pa se manjšina, kljub nasprotnemu zatrjevanju, zavestno, če ne celo načrtno prepušča določenemu procesu postopne, pogosto na prvi pogled neopazne asimilacije.

Odprava absurdne klasifikacije Slovencev

Toda prvo, kar bodo komunistični svetovalci v bodočem deželnem svetu skušali rešiti, bo vsekakor to, da se čimprej odpravi od krščanskodemokratskih vlad uveljavljena absurdna klasifikacija slovenske manjšine na tri skupine, edinstven primer in dokaz za to, do kakšnih nesmiselnih in nemogočih situacij utegnemo privedi ukrepi nekoga, ki vprašanja noče reševati iskreno ter enostavno, temveč na podlagi dvoličnosti in neke bedaste zvižanosti, ki se jo poslužuje, ker pač vprašanja enostavno rešiti noče. Takšno stanje mora nemudoma biti odpravljeno, ker je za slehernega pripadnika slovenske manjšine težka in neznošna že sama misel nanj!

Večina naših ljudi podpira KPI

Za vse to se bodo v bodočem deželnem svetu zavzemali komunisti, resno in odgovorno, v skladu s svojimi načeli in programom, v zavesti, da jih pri tem podpira večina naših slovenskih ljudi. In, če se vprašamo, zakaj večina slovenskih ljudi podpira prav KP, na vprašanje ni težko odgovoriti: zato, ker slovenski živelj tega področja komunistov na pozna od danes, marveč iz dni najtežje preizkušnje, ko razen komunistične partije malodane ni bilo nobene druge politične skupine, ki bi se bil lahko nanjo oprl in ji zaupal; zato, ker se edina najpogumnejše in najbolj dosledno, skladno s svojim jasnim programom, bori in zavzema tako za njegove splošne kot posebne pravice, ker se je bodisi v preteklosti kot danes, kljub storjenim napakam, izkazala za edino politično stranko, ki vanjo naš delovni slovenski človek lahko zaupa, zato, ker se je njena politika do danes pokazala za najbolj uspešno in pravilno; zato, ker se je KPI, resnici na ljubo, do danes najbolj zavzemala za pravilno rešitev tudi slovenskega manjšinskega vprašanja in ker ne bo tudi v bodoče štedila s svojimi silami, da bi to vprašanje končno vendarle bilo rešeno in

DUŠAN FURLAN
(Nadaljevanje na 4. strani)

400 MILIJARD za Furlanijo-Julijsko krajino

Komunistični poslanci so predložili zakonski osnutek, ki predvideva določitev 400 milijard za financiranje desetletnega izrednega načrta za gospodarski razvoj in družbeni napredek dežele, kot je naša, ki bi morala, potem ko je plačala z gospodarsko degradacijo politiko demokrščanskih vlad, podrejenih velikim monopolom, še enkrat nositi težko breme, če bi prevladala usmeritev vlade Moro-Nenni-Saragat za omejitev in nediskriminiran blok javnih izdatkov.

Za poraz obstrukcionizma Krščanske demokracije in izglasovanje zakona za deželo je bila borba komunistov odločilna!

Za predložitev zakona o gospodarskem razvoju in napredku dežele je pobuda komunistov potrebna!

Zato, da se zakon sprejme in da bo deželni zbor razpolagal s potrebnimi sredstvi za obnovo dežele

10. maja volimo

Komunistično partijo Italije

šini za njen nemoten ter enakopraven razvoj potrebno zagotoviti na področju šolstva, v pogledu enakopravne uporabe slovenskega jezika v javnih, upravnih in sodnih ustanovah ter uradih, na področju dvojezičnosti in enakopravne sorazmerne zaposlitve v državnih, javnih in ostalih službah, na področju gmetne podpore v prid njenega kulturnega razvoja, gospodarskega napredka itd.

Gospodarska plat manjšinskega vprašanja

Mislím, da je gospodarska plat manjšinskega vprašanja še prav posebne važnosti. Nemogoče si je namreč zamisliti kakršen si bo-

ko manjšine kot njenih posameznikov, a tudi spričo določenega gospodarskega, običajno izrecno politično obarvanega pritiska od strani večinskega naroda, čedalje bolj izgubljata, oziroma slabita. Potemtakem je manjšini potrebno zagotoviti, ne bom rekel neke posebne — čeprav bi tudi takšna zahteva ne bila pretirana če upoštevamo vse, kar nam je bilo uničeno, odvzeto in onemogočeno — vsekakor pa enakopravne gospodarske pogoje, na osnovi katerih bi n. pr. naš kmet, obrtnik, trgovec, operater itd. bili v nediskriminirani obliki deležni vseh tistih ugodnosti in pa ravnanja od strani ustreznih oblasti, kakor tudi, postavimo, finančnih možnosti iz skladov javnih sredstev, ki do danes nanje v nobenem

Predlogi KPI za volilni program vseh demokratičnih in avtonomističnih sil za razvoj in napredek nove dežele Furlanije-Julijske krajine

Delavci, državljani!

Ustanovitev samoupravne dežele s posebnim statutom je velika pridobitev enotne borbe demokratičnih in avtonomističnih sil Furlanije-Julijske krajine.

Z deželno ustanovo se v Furlaniji-Julijski krajini lahko uresniči preokret in konsolidirajo nove oblike demokratičnega življenja. Deželna ustanova je sredstvo za temeljito prenovitev gospodarskega, političnega in socialnega življenja. Protagonisti te prenovitve morajo biti delavci in široke ljudske množice, tj. tiste sile, ki so prispevale največji delež v dolgi regionalističnih bitki.

Prebivavci naše dežele so drago plačali in še plačujejo posledice vladne politike, podrejene monopolom, kakor tudi posledice dolgotrajnega zavlačevanja ustanovitve samoupravne dežele s posebnim statutom, ki je predvidena v republiški ustavi. Velika neuravnovesnost med našo deželo in državo, izseljevanje, zapuščanje kmetij, omejen industrijski razvoj samo na nekaterih področjih in na račun izkoriščanja delavcev, velika kriza kmetijstva, na zadovanje prometa in propadanje nekoč cetočih gospodarskih središč, so posledice naraščajočega posega velikih monopolističnih skupin, katere favorizirata Krščanska demokracija in politika njenih vlad.

Državljeni, delavci!

Bitka za ustanovitev samoupravne dežele s posebnim statutom se je zmogovito končala. Avtonomija, ki je bila izvojevana, se mora spoštovati. Dežela mora stvarno stopiti v življenje brez vsakega nadaljnjega zavlačevanja. Komunisti, ki so bili odločilna sila v borbi za ustanovitev dežele, poudarjajo nujnost ustvaritve najširše enotnosti avtonomističnih sil. Iz vrst teh sil naj izide vlada, ki bo občutljiva za probleme in potrebe ljudskih množic in srednjega sloja.

Vladni program, ki so ga sprejeli Moro, Nenni in Saragat ne odgovarja zahtevam po gospodarskem in socialnem razvoju dežele. Na osnovi tega programa se nadaljuje pogubonosna atlantska politika, ki je prinesla Italiji in Trstu, in torej tudi naši deželi, zelo veliko škodo in pripravila hudo nevarnost z atomsko oborožitvijo Zahodne Nemčije; notranja politika pa, namesto, da bi udarila po velikih monopolih, omejuje javne izdatke, skuša blokirati delavske plače, zavlačuje pristopitev k demokratičnemu gospodarskemu programiranju in k reševanju a-

Most prijateljstva med narodi

Za deželo, kakršna je naša, ki je bila hudo prizadeta zaradi dveh svetovnih vojn, je zunanja politika miru in prijateljstva z vsemi narodi, pogoj za sleherni gospodarski in socialni napredek. Zemljepisna lega naše dežele je idealna za gojenje prijateljstva med narodi ter za izmenjave med Srednjo Evropo, Sredozemljem, Srednjim ter Daljnim Vzhodom. To pa je mogoče uresničiti samo z novo zunanjo politiko vlade, s tako politiko, ki bo odklonila atomsko oborožitev in favorizirala ustanovitev neatomskih področij v Evropi, v katera naj bo vključena tudi Italija — in torej tudi dežela Furlanija-Julijska krajina ter Jadransko morje — To je mogoče uresničiti s tako politiko, ki bo pospeševala razvoj dobrih odnosov z mladimi državami v Aziji in Afriki in s socialističnimi državami, s tako politiko, ki bo priznala Ljudsko republiko Kitajsko in Demokratično republiko Nemčije in ki bo še bolj okrepila odnose z Jugoslavijo in drugimi sosednjimi državami. Vse to je nujno potrebno in dežela bo morala dati svoj doprinos v prizadevanjih za doseg te ciljev. Zato bo morala vršiti svoje evropeistične funkcije in biti v središču gospodarskih in kulturnih izmenjav s sosednjimi državami, kakor tudi s širšim mednarodnim zaledjem.

Proti vojaškim služnostim

V okviru akcij za novo zunanjo politiko, za razorožitev, za pristopitev k odstranjevanju vojaških oporišč predlagajo komunisti ustrezne iniciative, tudi v parlamentu, proti nesmiselnim vojaškim služnostim. Zaradi teh služnosti se v mnogih krajih Furlanije-Julijske krajine ne more razvijati industrija, ni mogoče sprejeti regulacijskih načrtov, niso dovoljene spremembe na zemljiščih, ni mogoče graditi avtocest in železnic. Proti tem vojaškim služnostim je bilo že mnogo protestov. Proti njim so protestirale krajevne ustanove in demokratične in enotne strokovne organizacije. Zato je nujno, da se te služnosti odpravijo ali vsaj omejijo na minimum, škodo pa, ki jo je utrpela dežela zaradi teh služnosti, naj država poravnava. Deželi naj podeli posebna nakazila.

grarne reforme. V takem položaju se samoupravna dežela Furlanija-Julijska krajina predstavlja na političnem in administrativnem prizorišču kot nova sila, ki hoče, da bi s svojim demokratičnim razvojem in z doprinosom vseh regionalističnih sil napredovala demokracija in gospodarski napredek v vsej državi.

Komunisti Furlanije-Julijske krajine se obračajo do

vseh državljanov za pomoč pri izdelovanju programa, ki naj bo izraz skupnih demokratičnih stremeljenj delavcev, kmetov, srednjega sloja, izobražencev, žena in mladine vse dežele ter za glas na volitvah, ki naj prinese tako politično silo, ki bo sposobna vsiliti demokratično in avtonomistično vodstvo v deželi, vodstvo, ki bo uresničilo program obnove in razvoja.

Za enakopravnost Slovencev

V novi deželi s posebnim statutom morajo biti vse državljani enakopravni. Deželna vlada bo morala podpirati tudi slovenske kulturne ustanove ter pospeševati nemoten razvoj slovenske kulture

Demokratični preokret v samoupravni deželi naj bo na osnovi popolne enakopravnosti vseh državljanov in spoštovanja pravic narodne manjšine, začetek novega sožitja med Italijani in Slovenci.

Komunisti smatrajo za temeljni del svojega programa zagotovitev svobodnega razvoja slovenske skupnosti, zato odklanjajo sleherno obliko raznarodovalne asimilacije, kakor tudi katero koli obliko paternalizma ter poudarjajo, da je dežela dolžna, da z ustreznimi pravnimi ukrepi in z izvajanjem demokratičnih odnosov v gospodarskem, političnem in socialnem življenju zagotovi dejansko zaščito pravic slovenske etnične skupnosti, rabo slovenskega jezika, rešitev šolskih vprašanj, podporo prosvetnim, skrbstvenim in rekreativnim dejavnostim narodne manjšine ter izvajanje vseh določil republiške ustave, deželnega statuta, kakor tudi obveznosti, ki izhajajo iz mednarodnih sporazumov.

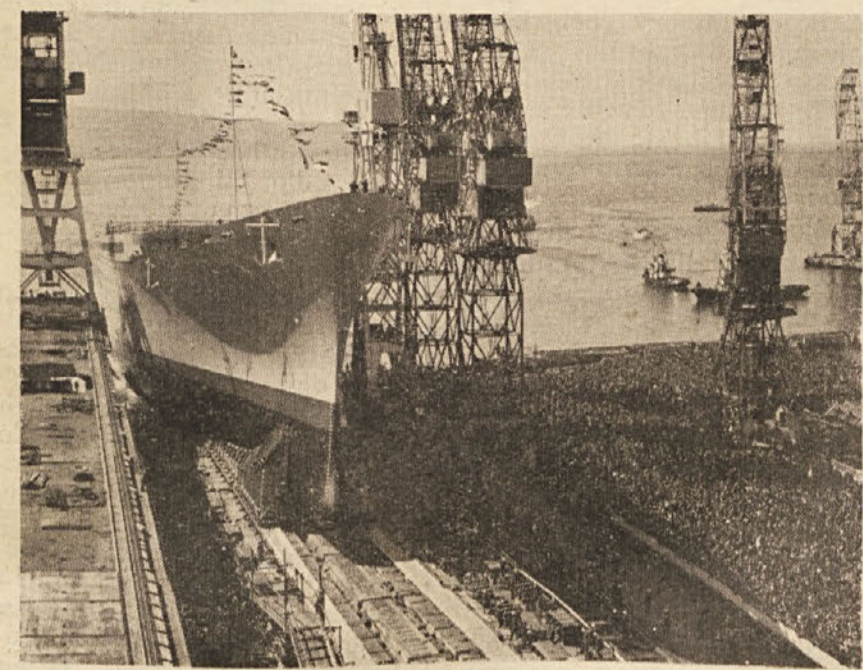

10. maja volimo

Prva
velika
naloga:

Načrt za gospodarski in socialni razvoj

Za razvoj ladjedelniške industrije in prometa, mora državna industrija postati opora politike proti monopolom. Z razvojem miroлюбne politike sodelovanja z vsemi državami, s poživitvijo prometa s socialističnimi deželami, Sredozemljem in Vzhodom bodo tudi ladjedelnice v Trstu in Tržiču imele zagotovljena naročila — in torej zaslužek. (Na gornji sliki: splavitev ladje «Raffaello» v tržaški ladjedelnici Sv. Marka)

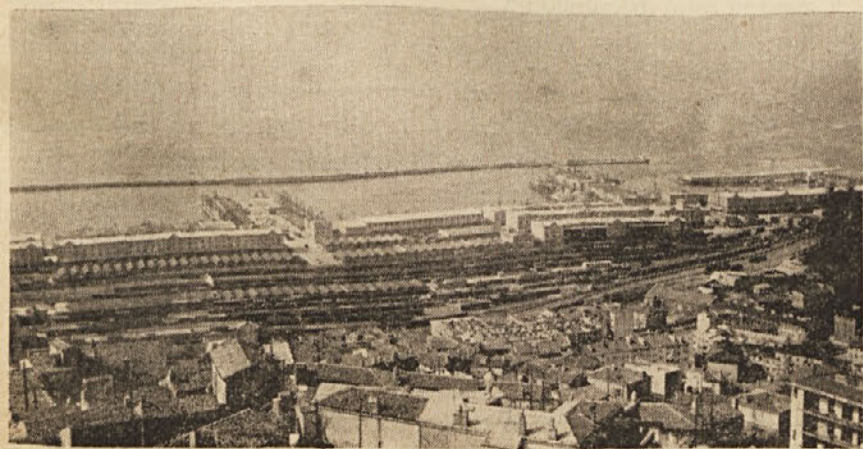
Tržaška pristaniška ustanova in razvoj prometa

Komunisti se obvezujejo, da bodo predložili načrt zakona za ustanovitev tržaške pristaniške ustanove (ki je predvidena v deželnem statutu) ter da se bodo borili za njeno čimprejšnjo odobritev. Ustanova bo morala biti eden izmed pomembnih činiteljev za poživitev tržaškega emporija, za premostitev hude krize, ki sedaj obstaja. Zato bo ta ustanova morala imeti demokratično vodstvo, v katerem bodo zastopane krajevne ustanove (občine in pokrajine), dežela in delavske organizacije. Ta ustanova bo morala imeti tudi široka pooblastila. Le tako bo lahko učinkovito prispevala k obnovi tradicionalne vloge tržaškega pristanišča. Pristaniška ustanova bo lahko opravila pomembno vlogo tudi pri uresničevanju ciljev deželnega načrta in postala oporišče ostalih pristanišč v deželi, v okviru nove vsestranske pomorske politike. Neobhodno potrebni pogoji za razvoj prometa v Trstu in deželi na splošno so:

- 1) — čimprejšnja dograditev avtoceste Trst-Benetke; Videm-Trbiž; Palmanova-Gorica-Ljubljana; dograditev dvotirne proge Trst-Benetke in Pontabelj;
- okrepitev državnih pomorskih prog
- posodobljenje pristaniških naprav.

Trst, skupno evropsko tržišče in prosta cona

Da bosta Trst in dežela lahko vršila svojo vlogo in postala središče intenzivnih izmenjav so potrebne akcije, ki naj zagotovijo Trstu v okviru Skupnega evropskega tržišča, vsaj take pogoje, kot jih imata konkurenčni pristanišči Hamburg in Bre-

Tržaška pristaniška ustanova mora postati učinkovito sredstvo za poživitev prometa. Trst mora dobiti take pravice kot jih imata Hamburg in Bremen. (Zgoraj: današnja slika tržaškega pristanišča)

men. Potrebno je uresničiti politiko mednarodnih železniških in tarifnih sporazumov ter ustanovitev proste cone na Tržaškem ozemlju. Zato se obvezujemo, da bomo zahtevali, naj parlament čimprej razpravlja o zakonskem načrtu, ki je bil že predložen ter sprejme zadevni zakon.

Za industrijo

Deželni načrt za gospodarski razvoj mora zagotoviti industriji IRI in industriji z državno udeležbo vlogo vzpodbudnika celotnega gospodarstva. Zato komunisti predlagajo:

- 1) posodobljenje in povečanje ladjedelnice Sv. Marka v Trstu;
- 2) spremembo tržaške Italsider v železarsko podjetje z integralnim ciklusom;
- 3) ustanovitev novega industrijskega podjetja IRI v Tržiču;
- 4) sprejem organika stalno zaposlenih v podjetjih IRI, sprejem vajencev, vključitev začasnih delavcev v organik;
- 5) ustanovitev novega industrijskega podjetja IRI na področju Aussa-Corno v Furlaniji;
- 6) Potenciranje rudnika v Predilu;
- 7) decentraliziranje ENEL z ustanovitvijo demokratičnega organizma dežele za uresničitev organske politike energije in za razširitev metanovoda tudi v našo deželo.

Za uresničitev deželnega načrta za gospodarski razvoj je bistvenega pomena protimonopolska kreditna politika, ki naj koristi obrtništvu, mali in srednji industriji ter združništvu. Zato komunisti predlagajo ustanovitev deželnega denarnega zavoda, ki bi ga vodil in kontroliral deželni svet, obenem pa zahtevajo, naj ta zavod dobi pravico da izkorišča tisto žlahtno valuto, ki jo pošiljajo emigranti in tisto ki dobiva dežela od pristaniških služnosti ter od turizma.

Kmetijstvo v naši deželi je v hudi krizi. Politika, monopolov, sili kmečke delavce, da zapuščajo deželo in iščejo zaposlitev drugje. Cene poljskih pridelkov ne odgovarjajo cenam umetnih gnojil, strojev in energije, ki so za sodobno kmetijstvo nujno potrebni. Zato je potrebna temeljita reforma tudi na tem področju gospodarstva. Deželna ustanova bo morala čimprej pristopiti k reševanju tega važnega problema. Komunisti zahtevajo agrarno reformo, odpravo vpliva monopolov, spolovinarstva in najemništva ter uveljavitev načela, naj ima zemljo tisti, ki jo obdeluje. (Na gornji sliki: manifestacija kmetov na goriškem Travniku, junija 1963)

Za razvoj kmetijstva

V okviru splošnih zahtev po agrarni reformi in za prehod vse zemlje v last tistega, ki jo obdeluje, komunisti podčrtavajo novo vlogo, ki se v tem pogledu postavlja pred deželo. Izpolnitev te vloge je pogoj za zagotovitev ustreznih dohodkov kmetijskim delavcem, za razvoj kmetijstva in obenem za razvoj gospodarstva Furlanije-Juljske krajine.

Komunisti podčrtavajo, da bodo v bodočem deželnem svetu zahtevali, naj dežela tudi s financiranjem prispeva k ustanovitvi kmetijskih posestev, ki se bodo prostovoljno združila. Zahtevali bodo tudi, naj se čimprej ustanovi deželna ustanova za razvoj kmetijstva. Ta ustanova naj bo sredstvo za uresničitev agrarnega programa dežele. Dežela bo morala sodelovati tudi pri regulamentaciji kontraktualnih odnosov in se zavzeti za odpravo spolovinarstva. Deželna ustanova bo morala imeti široka pooblastila za to, da bo lahko izvrševala svoje poslanstvo za razvoj kmetijstva. Komunisti predlagajo likvidacijo Državne ustanove «Tre Venezie» in prehod njene imovine v sklop Deželne ustanove za razvoj kmetijstva.

Deželni svet bo moral izdelati in uresničiti načrt za gospodarski razvoj dežele. To je ena izmed njegovih prvih in najvažnejših nalog. Cilji tega načrta pa naj bodo:

- a) preprečitev nadaljnega gospodarskega propadanja, povečanje zaposlitve, zaježitev izseljevanja in odprava brezposelnosti;
- b) dvig življenjske ravni delavcev, ljudskih množic in proizvajalnega srednjega sloja.

Za doseg teh ciljev je potrebno pristopiti k reševanju osnovnih vprašanj gospodarskega in socialnega ustroja. Konkretno gre za reševanja vprašanj agrarne reforme, nove usmeritve gospodarske politike, socialne varnosti, delitve dohodkov v korist delavcev.

Reševanje vseh teh problemov je nujno in ga ni moč zavlačevati, zlasti sedaj, ko se izdelujejo ter postavljajo smernice vsestranskega gospodarskega programiranja za prihodnjih pet let. Zato je potrebno, da deželna uprava začne čimprej delovati in vršiti svoje funkcije tudi pri določanju ciljev gospodarskega razvoja dežele. Komunisti vabijo vse regionalistične sile, naj sprejmejo ustrezne konkretne iniciative in naj se obvežejo:

- 1) da se bodo, tudi v parlamentu, zavemale za čimprejšnji sprejem in uveljavitev načrta za gospodarski in socialni razvoj dežele, za izredno državno podporo, s katero naj se financira program javnih investicij IRI, ENI, ENEL v okviru vsestranskega gospodarskega programiranja;

- 2) da bodo zahtevale, naj parlament čim prej odobri določila za uresničitev deželnega statuta, za ustanovitev okrožja Pordenone s pristojnimi demokratičnimi organizmi; da bodo razvile akcije za ustanovitev nove province, ki naj zajame področja ob desnem bregu reke Tagliamento;

- 3) da se bodo v deželnem svetu zavemale za to, da bo deželna ustanova dejansko pospeševala razširitev krajevnih avtonomij, decentralizacije pokrajin v korist občin in okrožij, za odpravo prefekturnega vmešavanja v zadeve krajevnih ustanov in ustanovitev deželne kontrole, za zagotovitev pravice občinam in pokrajinam do sodelovanja pri deželnem programiranju;

- 4) da bodo predlagale take organizme in načine za izdelanje, izvajanje in kontrolo deželnega načrta, ki bodo zagotovili aktivno udeležbo razen krajevnih ustanov (občin in pokrajin) tudi delavcev, ljudskih množic in srednjega sloja, preko sindikalnih, kmečkih in obrtniških organizacij in združnih združenj.

Za enotnost vseh regionalističnih sil

PREDLOGI K.P.I.

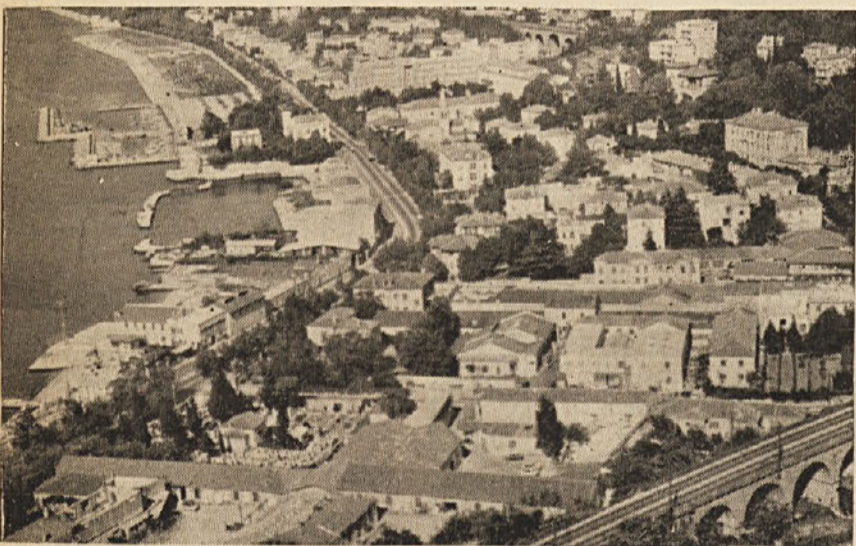
Za obrtnike in ribiče

V okviru politike, ki naj teži k povišanju dohodkov tistih ljudi, ki žive od dela svojih rok, naj bodo to odvisni ali neodvisni delavci, bodo komunisti podpirali zahteve po znižanju proizvodnih cen; prispevek državne industrije za surovine in ENELA za dobavo energije po primernih cenah; demokratizacijo in razvoj nabavno prodajnih konzorcijev in proizvodnih zadrug tudi s prispevkom dežele; nove kriterije pri podeljevanju kreditov za obratovanje in izboljšanje naprav ter opreme, kar naj odpravi dosedanjo politiko rotacijskega sklada, ki je s kreditiranjem ter z ugodnostmi industrijskih con koristila velikim industrijskim skupinam; dodeljevanje prostorov obrtnikom, bodisi v lokacijo ali v odkup, po dostopnih cenah, in to v krajih, ki so preskrbljeni s potrebnimi napravami in služnostmi, kakor tudi odstop določenega prostora v industrijskih conah po primernih cenah.

Komunisti bodo predlagali konkretne ukrepe za učinkovito zaščito ribolova ter ukrepe za zaščito ribjega bogastva, ki ga v nekaterih področjih ogražajo industrijska podjetja. Za razvoj ribolova in za izboljšanje delovnih in življenjskih pogojev ribičev bodo predlagali ustrezne kredite, ki naj jih nudita država in dežela; regulamentacijo ribolova, racionalno ureditev ribjega tržišča, izboljšanje socialne pomoči in skrbstva. Komunisti nadalje podpirajo zahtevo po aktivni udeležbi deželni organov pri sklepanju mednarodnih sporazumov o ribolovu, med katerimi je tudi italijansko-jugoslovanski sporazum o ribolovu na gornjem Jadranu.

Za razvoj turizma

Ustanovitev dežele in razvoj krajevnih avtonomij sta odločilnega pomena za pospešitev razvoja turizma, za odpravo monopolskih špekulacij, za uresničitev razvojnega programa, za uvedbo demokratične obnove vodilnih in koordinacijskih organizmov, za zagotovitev širokih pooblastil pokrajinam in občinam, za spremembo sedanjih pokrajinskih turističnih ustanov v tehnične in izvršne organe pokrajin in za spremenitev letoviščarskih ustanov v organe občin.

Nova dežela mora odpraviti špekulacije tudi na področju turizma. Turistične in letoviščarske ustanove se morajo demokratizirati in postati tehnični in izvršilni organi krajevnih ustanov. Možnosti za razvoj turizma v naši deželi so zelo velike. Mnogo krajev bi lahko valorizirali, kar bi prineslo deželni gospodarstvu vir novih dohodkov. (Na gornji sliki: Barkovlje)

KPI za enakopravnost Slovencev

(Nadaljevanje s 1. strani)

bi pripadnikom slovenske manjšine bile priznane vse tiste pravice, na osnovi katerih, bi se mogli smatrati za resnično polnopravne državljane.

Menim, da se ne motim, če rečem, da nobena druga stranka našemu slovenskemu človeku tega ne more zagotoviti. Krščanske demokracije, največje stranke v državi, nočem niti omenjati, najo nas vežejo samo najbolj žalostne izkušnje. Če se naše vprašanja do danes ni malone niti premaknilo z mesta, je predvsem njena zasluga. Toda, mnenja sem, da pa tudi stranke, ki se v svojih programih za to vprašanje bolj

ali manj zavzemajo, takšnega zagotovila ne bi mogle dati, bodisi zaradi tega, ker so nekatere trenutno preveč povezane prav s Krščansko demokracijo, ali pa, ker je splošni politični program drugih tako utesnjeno «samoslovenski», da bi prav spriči njega ne mogle nuditi zadostnih političnih garancij, da bodo v svojstvu, ki se nam v njem kažejo, za slovensko manjšino sploh utegnile kaj koristnega doseči. Za našega slovenskega volivca na bodočih deželni volitvah, kot tudi nasploh, bo potemtakem najbolj smiselno in koristno, če svoj glas in zaupanje poveri Komunistični partiji.

Za boljše življenjske pogoje vseh prebivavcev dežele

Proti druginji!

Dežela bo morala s pravnimi in administrativnimi dejavnimi vršiti akcije za temeljito prenovitev distribucijskega sistema preko krajevnih ustanov in kooperacije, z odpravo parasitarnih vmešavanj monopolov, ki so povečali svojo moč na tem področju. Komunisti predlagajo, naj se izstavljanje licenc za veleblagovnice poveri deželi.

V borbi proti druginji nudi svojo prispevek krajevnih ustanov, zadrug, pa tudi izboljšanje javnih trgovinskih naprav, tržnice, centralne mlekarnice, ribje tržnice, naprave za konserviranje in predelovanje pridelkov itd., lahko mnogo pomagajo v tej borbi. Komunisti bodo podpirali tudi zahtevo po demokratizaciji politike zunanje trgovine in uvoza prehranbenih predmetov.

Zdravstvo in socialno skrbstvo

V okviru akcije za ustanovitev vsedržavnega sistema socialne varnosti, mora dežela, preko posebnih organizmov (deželni svet za zdravstvo, skrbstvo in zaščito ali posebne komisije), po mnenju komunistov, prispevati k moderniziranju in avtonomnemu razvoju deželni bolnišnic, ambulatorijev, sanatorijev ter k povečanju sanitarnega in socialnega skrbstva, v korist prebivavcev Furlanije-Juljske krajine.

Stanovanjski problemi

Komunisti poudarjajo, da je nujno potreben nov zakon o urbanistiki ter sprejem določil za lokacije z dostopnimi najemninami.

Za rešitev stanovanjskega problema in za učinkovito pobijanje škandaloznih špekulacij, komunisti med drugim predlagajo:

a) uveljavitev občinskih in medobčinskih regulacijskih načrtov; izvajanje zakona št. 167 o odkupu zemljišč za gradnjo ljudskih stanovanj in zakona o povečanju gradbenih področij;

b) koordiniranje delovanja ustanov za ljudske gradnje in racionalno izvajanje desetletnega načrta za delavska stanovanja.

Za zagotovitev sodobnih in cenovnih prevozov v službi skupnosti je neobhodno potrebna politika za razvoj municipalizacij, ustanovitev medobčinskih pokrajinskih in deželni podjetij ter blokiranje tarif javnih prevozov.

Dežela bo morala v odločilni meri prispevati k ustvaritvi mreže socialnih služnosti, favorizirati in vzpodbujati iniciative krajevnih ustanov, zlasti tiste, ki se tičejo otroških vrtcev, dopolnilnih šol, menz, mehaničnih pralnic itd.

Šolski problemi

Dežela mora postati osnovni činitelj za realizacijo demokratične šolske reforme; lahko neposredno ali posredno deluje za razvoj gradnje šolskih poslopij, podpira študente (prevozi, brezplačne knjige, podeljevanje študijskih stipendij, dijaške menze).

Posebno skrb pa bo nova dežela morala posvečati tržaški univerzi, ki je najvišja kulturna inštitucija na območju Furlanije-Juljske krajine in ki mora postati most za zblizevanje različnih kultur ter mednarodno znanstveno središče.

Dežela mora posvečati veliko skrb tudi strokovnemu šolstvu, poklicni vzgoji fantov in deklet. Tudi industrijski, kmetijski, trgovski in drugi tečajji morajo biti deležni posebne pozornosti novoustanovljene dežele.

Predlogi, ki jih postavljajo komunisti, so uresničljivi samo v enotnosti. O teh predlogih nameravamo sprožiti široko diskusijo v vrstah vseh demokratičnih sil v deželi.

Dežela je bila izvojevana z enotno borbo. Sedaj mora postati odločilni činitelj za gospodarski razvoj in socialni napredek Furlanije-Juljske krajine. Enotna zvrstitev regionalističnih sil je nujno potrebna za doseg temeljite spremembe politike, ki se je doslej, tako v deželi kot v državi podrejala interesom najmočnejših gospodarskih skupin na škodo skupnosti, kakor je jasno pokazala tudi vajontska tragedija.

Deželna ustanova, ne sme postati birokratski organ in izvrševavec direktiv rimske vlade, pač pa mora biti odločujoč avtonomni center, ki bo izpolnjeval v celoti svojo oblast ter predstavljal interese vsega prebivavstva. Zato se odklanja vsaka mehanična transpozicija vladnih usmeritev in političnih formul; poudarja pa se nujnost najširše enotnosti delavskih, demokratičnih in ljudskih sil, v borbi proti anti-komunizmu, diskriminacijam paternalizmu in korupcijam.

Pogoj za uveljavitev novega položaja v deželi je ta, da se premaga odpor konservativcev, ki se odraža v nadoblasti Krščanske demokracije in je skupno s socialdemokracijo odgovorna za težak položaj, v katerem živi prebivavstvo dežele ter za zamudo, s katero je bila ustanovljena avtonomna dežela.

Utrditi KPI na bližnjih volitvah pomeni utrditelj partijo, ki se je najodločneje borila in se bori za avtonomijo, za gospodarski in socialni razvoj Furlanije-Juljske krajine, za mir in za dejanski preokret na levo.

Utrditi KPI pomeni delovati za razvoj enotnosti vseh demokratičnih sil, kar je pogoj za napredek.

Izrezite in pošljite deželni komiteju ali federacijam, odnosno sekcijam KPI.

Pripombe k načrtu deželne volilnega programa, ki ga predlagajo komunisti

Kaj pripominjate glede postavitve splošnega programa?

Kakšne spremembe predlagate k posameznim predlogom?

Katere druge probleme bi po vašem mnenju morali obravnavati, odnosno predlagati?

Katere probleme bi po vašem deželni svet moral najprej rešiti?